

ขั้นตอนการทำหัตถการที่ 1.2 (พบ. 2)

หัตถการ: Lumbar puncture (children)

ภาควิชา: กุมารเวชศาสตร์ กองการศึกษา วิทยาลัยแพทยศาสตร์พระมงกุฎเกล้า

หัวข้อ
1. เตรียมอุปกรณ์และผู้ป่วย
1.1 แนะนำตัว ตรวจสอบชื่อ-นามสกุลของผู้ป่วย
1.2 เตรียมอุปกรณ์ ● ถุงมือปลอดเชื้อ ● Set dressing หรือ set เจาะหลัง ● LP needle: เด็กเล็กเข็มเบอร์ 22, เด็กโตเข็มเจาะหลังที่มี stylet สีฟ้า เบอร์ 22 ● Three way stopcock และสาย NG เพื่อวัด pressure ● ไม้บรรทัด ● ผ้าเจาะกลาง ● Povidine หรือน้ำยาฆ่าเชื้อ ● ขวด sterile 2-3 ขวด ● Syringe ● ยา sedation เช่น ketamine, midazolam, fentanyl (ถ้ามี) ● ยาชา 1% lidocaine without adrenaline
1.3 เตรียมผู้ป่วย จัดท่านอนตะแคง เข้าชิดอก
2. การปฏิบัติ
2.1 คลำตำแหน่ง PSIS ลากเส้นตั้งฉาก กำหนดจุดที่จะเจาะให้ถูกต้อง (อาจเหนือจุดที่ลาก 1 ตำแหน่ง)
2.2 ทำความสะอาดบริเวณที่จะเจาะ วนจากในไปนอกเป็นวงกลม
2.3 ปูผ้าเจาะกลาง
2.4 ฉีดยาชา
2.5 การเจาะหลัง ● ใช้หัวแม่มือเป็นตัวดันโคนเข็มแล้วจึงแทงเข็มผ่านผิวหนัง เนื้อเยื่อใต้ผิวหนัง, interspinous ligament, จนถึง ligamentum flavum ซึ่งจะทราบได้ เนื่องจากมีแรงต้านเกิดขึ้น ● แหงต่อไปอีกเล็กน้อย เข็มจะผ่านทะลุ dura mater เข้า subarachnoid space ซึ่งจะมีความรู้สึกว่าแรงต้านที่เกิดขึ้นในชั้นลดลง ● เอา stylet ออก สังเกตว่ามีน้ำไขสันหลังไหลตามออกมา ● ถ้าไม่มีน้ำไหลออกมา ให้ใส่ stylus กลับเข้าไปแล้วเลื่อนเข้าออกเล็กน้อย หรือเปลี่ยนทิศทาง

- วัดความดันเริ่มต้น (opening pressure) โดยใช้ สาย NG tube และ three way stopcock โดยให้ผู้ป่วยค่อยๆเหยียดขาออกทั้งสองข้างพร้อมกัน และอยู่ในท่าที่สบาย ระวังเข็มและ three way หลุดออกจากกัน
- หลังจากวัดความดันเริ่มต้นแล้ว ทำการเก็บน้ำไขสันหลังประมาณ 2-3 มล. ในขวดปราศจากเชื้อ 3-4 ขวด ขวดแรก 2 มล. สำหรับส่งเพาะเชื้อ ขวดที่สอง 2 มล. สำหรับตรวจระดับโปรตีนและน้ำตาล ขวดที่สาม 3 มล. สำหรับส่งดู cell diff and cell count ขวดที่สี่ สำหรับดูเอง และย้อมต่างๆ
- วัด closing pressure
- ใส่ stylet กลับเข้าที่เดิมแล้วดึงเข็มออก ปิดผ้าก๊อชบริเวณที่เจาะ

3. ข้อเสนอแนะหลังทำหัตถการ

ให้คำแนะนำกับผู้ป่วยหลังทำหัตถการ โดยให้นอนหงายราบกับเตียงนาน 6-8 ชั่วโมง